

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ВІДТВОРЕННЯ ПОГОЛІВ'Я В СВИНАРСТВІ

О. В. Ульянченко, доктор економічних наук, професор,
член-кореспондент НААН

Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва

А. І. Трончук, старший науковий співробітник

М. В. Церенюк, аспірант

Інститут тваринництва НААН, Україна

Проаналізовано структуру реалізації продукції свинарства в ДПДГ «Гонтарівка» ІТ НААН. Встановлено, що підвищення реалізаційної живої маси поросят, дозволить підвищити рентабельність виробництва і, відповідно, створить можливість для зниження реалізаційної ціни за один центнер живої маси поросят для продажу населенню, що, в свою чергу, дозволить підвищити рентабельність виробництва в господарствах населення.

Ключові слова: економічна ефективність, рентабельність, свинарство, товарна продукція, диверсифікація

Постановка проблеми. На сьогоднішній день значна частина продукції свинарства в Україні виробляється екстенсивно. Екстенсивне вирощування свиней практично не приносить прибутку, а часто є збитковим. Таке виробництво продукції свинарства в багатогалузевих господарствах може тривалий час здійснюватися як другорядна галузь (в основному за рахунок рослинництва), однак загальна ефективність роботи підприємства буде зниженою. Основною беззаперечною позитивною складовою даного типу виробництва є залучення місцевого населення у виробничі процеси та, відповідно, забезпечення їх робочими місцями. Однак їх праця може бути використана більш ефективно навіть за невеликих обсягів виробництва свинини.

Подібна ситуація спостерігається й в найбільш відповідальній ланці свинарства – у відтворенні поголів'я. Важливість даного напрямку зумовлена тим, що однією з найбільш значимих умов, що визначають успіх виробництва свинини, є раціональне використання материнської складової та вірна організація технології відтворення.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Основним елементом інтенсифікації системи відтворення свиней є залучення заходів, що забезпечують підвищення відсотку збереження поросят, забезпечує вирощування здорових поросят, дають можливість збільшити кількість опоросів на свиноматку та ін. Також інтенсифікації галузі може сприяти

впровадження штучного осіменіння та вдосконалення структури стада.

Підвищення ефективності виробництва свинини за рахунок інтенсифікації системи відтворення в першу чергу буде забезпечуватись за рахунок збільшення кількості отриманих на одну свиноматку поросят за рік. При цьому вирішення проблеми забезпечення скотомісцями додаткового поголів'я при нарощуванні середньодобової кількості свиней, організаційно-технологічно може бути вирішено за декількома достатньо недорогими напрямками. Першим з них є організація літніх таборів та конструкцій, що швидко зводяться (ангарного типу). Ефективність утримання відгодівельних тварин в таких умовах в Україні давно доведена [14]. Окрім того, наявність стійкого попиту на поросят у населення та невеликих господарств, що спеціалізуються на відгодівлі, дозволяє реалізовувати все те поголів'я, що технологічно не може бути розміщено в наявних приміщеннях.

Метою дослідження є пошук шляхів забезпечення інтенсифікації відтворення свиней за рахунок управління напрямком реалізації поросят.

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливим питанням є можливість зниження реалізаційної ціни на поросят з більшою живою масою. Так, якщо реалізовувати поросят за фіксованою ціною (за кілограм), то починаючи з 18 кг (за середніми українськими цінами 2014 року) загальна вартість однієї голови для населення стає непривабливою. Якщо ж використовувати поступове зниження ціни залежно від нарощування живої маси поросят, то привабливість їх загальної вартості для населення залишається в межах 24 кг. Такий діапазон дозволяє перекрити більшість можливих перегруповань впродовж вирощування поросят, починаючи з відділення опоросу і до переведення з відділення дорощування.

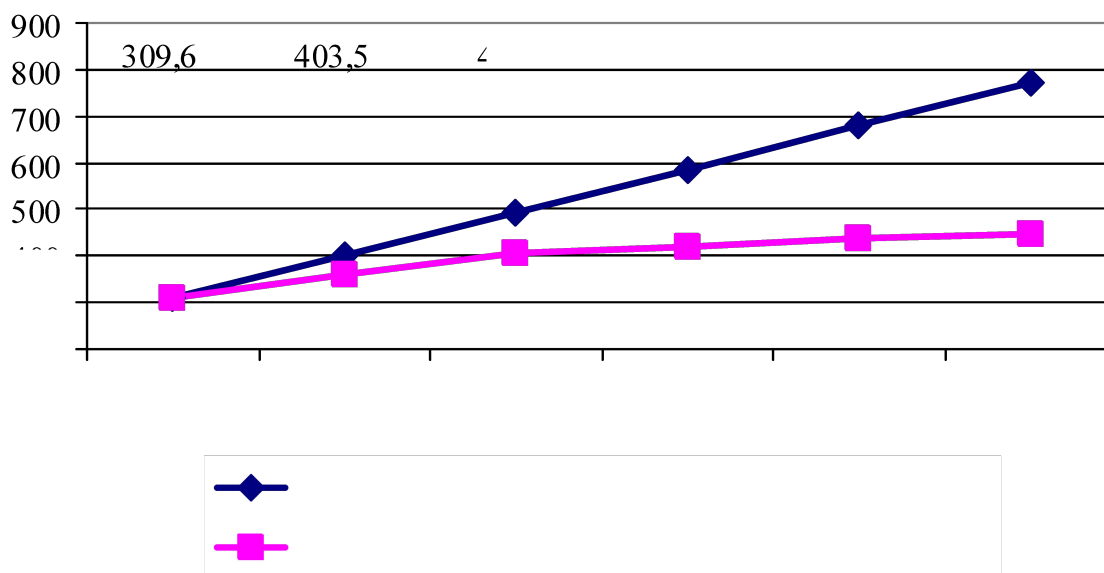
З метою отримання фінального гібриду частина наявного маточного поголів'я (чистопорідні матки порід уельс та української м'ясної) може бути поєднана з двопородними термінальними кнурами (поєднань ландрас × дюрк, ландрас × п'єтрен, дюрк × п'єтрен).

Організація виробництва в племінному господарстві має забезпечити отримання власного ремонту, реалізацію племінної продукції (в тому числі і двопорідних свинок), власну відгодівлю та реалізацію гібридних поросят.

За наявності значного попиту в трипородному фінальному гібриді, потреба у власному ремонті, реалізації племінної продукції (в тому числі і двопорідних свинок) та власній відгодівлі може бути забезпечена за рахунок спеціалізації на даному напрямку 50...70 свиноматок основного стада (за інтенсивності використання свиноматок на рівні 2-х опоросів на рік). Решта маточного поголів'я може бути задіяна для виробництва трипородного фінального гібриду.

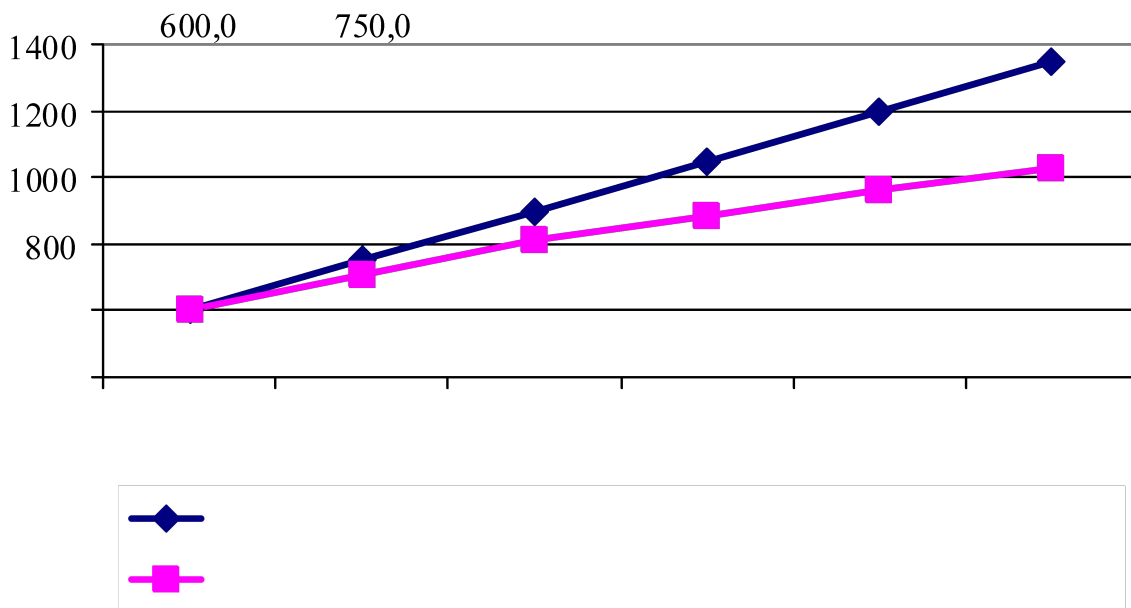
Окремим питанням є підвищення реалізаційної живої маси поросят, що дозволить підвищити рентабельність виробництва і, відповідно, створить можливість для зниження реалізаційної ціни за один центнер живої маси поросят для продажу населенню, що, в свою чергу, дозволить підвищити рентабельність виробництва в господарствах населення. На сьогоднішній день доля реалізації поросят з живою масою 12 кг в більшості господарств є найбільшою, доля ж відгодівлі та племпродажу значно менша. Така структура виробництва не є раціональною.

Так, якщо реалізовувати поросят за фіксованої ціни (50 грн за 1 кг на 01.11.2014), то починаючи з 18 кг, загальна вартість однієї голови для населення стає непривабливою. Якщо ж застосовувати поступове зниження ціни залежно від живої маси поросят (з 50 грн за 1 кг за поросят з живою масою 12 кг до 38 грн за 1 кг за поросят з живою масою 27 кг, за цінами на 01.11.2014 р.), то привабливою для населення загальна вартість залишається в межах до 24 кг (рис. 1).

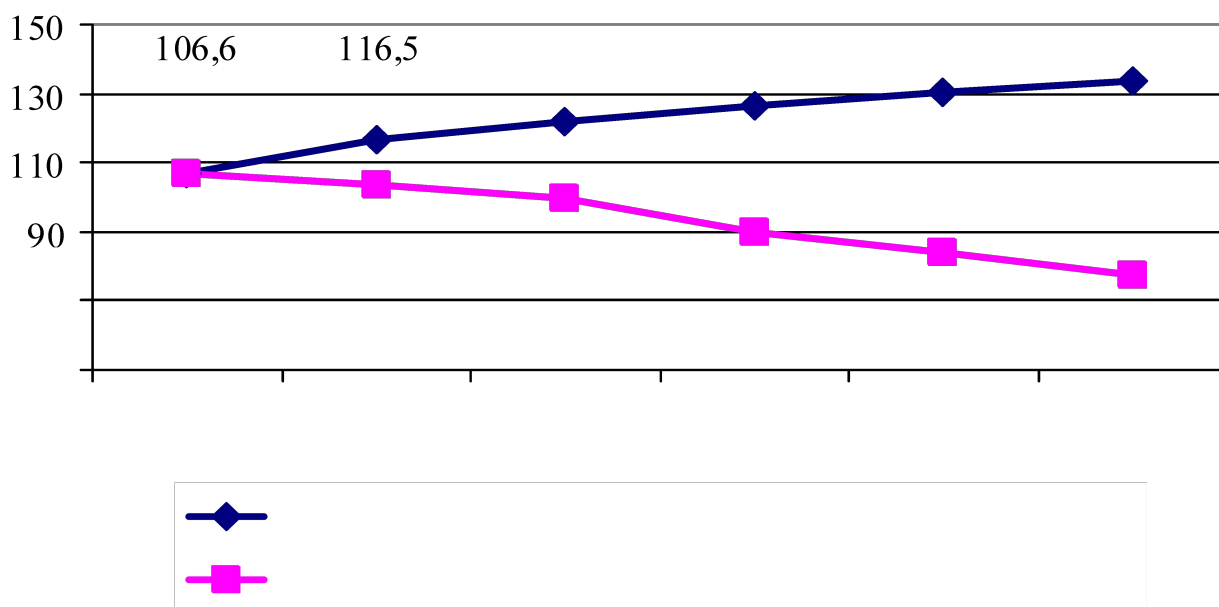
Рис. 1. Реалізаційна вартість поросят з різною живою масою

При цьому, якщо зацікавленість населення за фіксованої ціни спрямована на придбання поросят з найменшою вагою – відповідно з меншою вартістю однієї голови, що спрямовує напрямок потреби населення в поросятах на мінімальну живу масу – 12 кг, то зменшення ціни сприяє зміщенню напряму потреби на пошук оптимального співвідношення загальної вартості поросят до їх живої маси. Зацікавленість населення до збільшення живої маси поросят має позитивно відобразитися на прибутках виробника даного виду продукції (рис. 2).

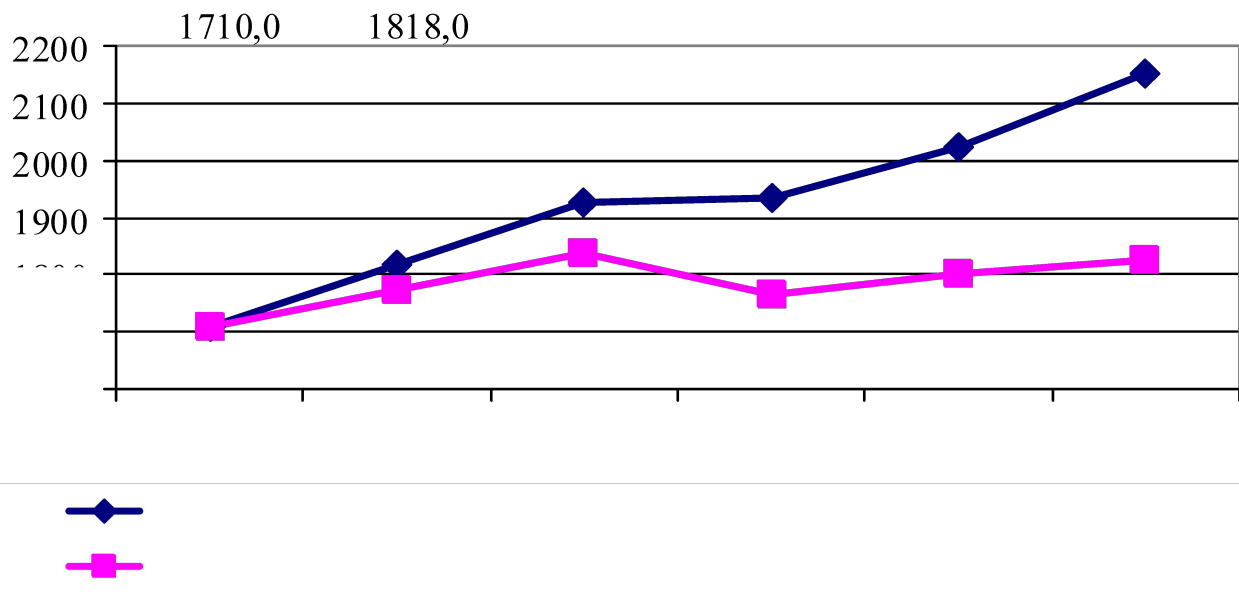
Рис. 2. Прибуток на 1 голову за реалізації поросят з різною живою масою

Не зважаючи на те, що рентабельність за змінної ціни реалізації знижується (рис. 3), в цілому буде спостерігатися збільшення валової продукції та прибуток від реалізації поросят.

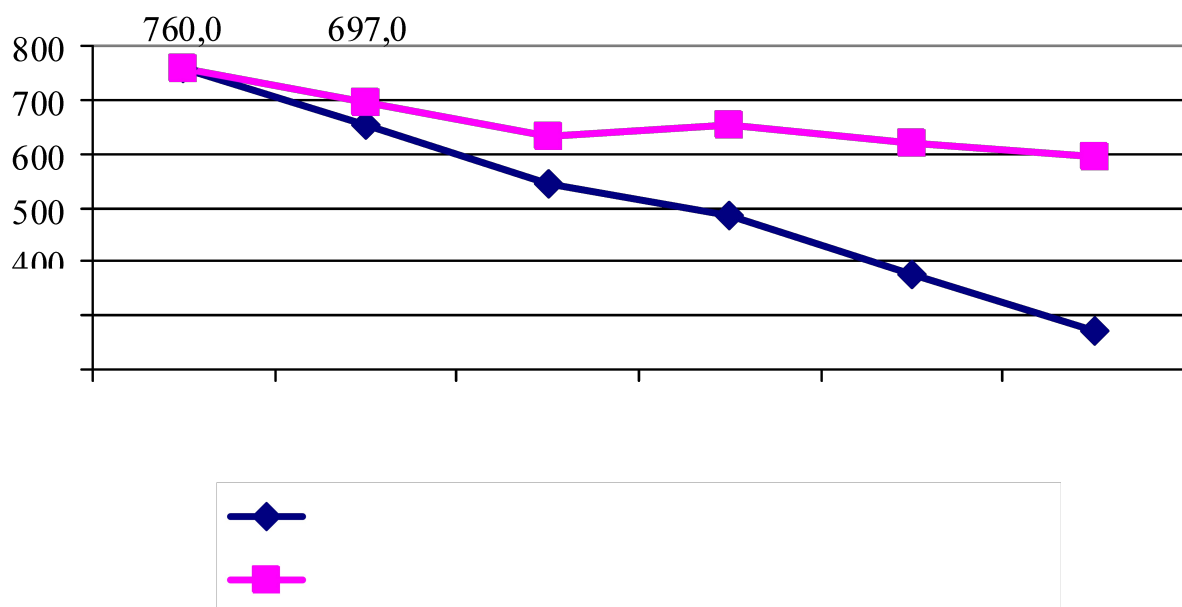
Рис. 3. Рентабельність реалізації поросят з різною живою масою

Зменшення реалізаційної ціни поросят зі збільшенням живої маси сприяє сповільненню нарощування собівартості викликаного більшою вартістю поросят за більшої живої маси під час їх купівлі до господарств населення та на невеликі ферми, що спеціалізуються на відгодівлі (рис. 4).

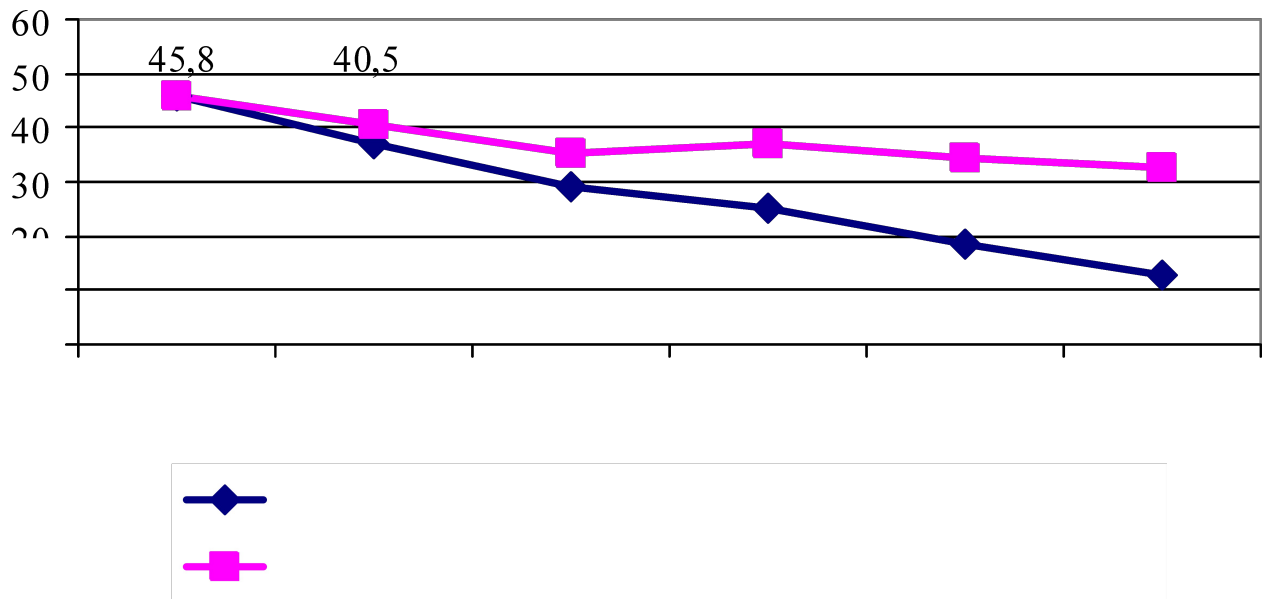
Рис. 4. Собівартість відгодівельного молодняка залежно від комплектування господарств населення поросятами з різною живою масою

Якщо за фіксованої ціни, зі збільшенням реалізаційної живої маси з 12 до 27 кг, прибуток від відгодівлі однієї голови в господарствах населення зменшується на 64,5%, то за змінної ціни це зменшення знаходиться на рівні 21,8%, що майже в три рази менше (рис. 5).

Рис. 5. Прибуток на 1 голову при відгодівлі молодняка у господарствах населення за комплектування поросятами з різною живою масою

Подібна ж картина спостерігається й за рентабельністю виробництва (рис. 6).

Рис. 6. Рентабельність відгодівлі молодняка в господарствах населення

Висновки. Застосування зменшення ціни реалізації з більшою живою масою поросят в господарствах сприятиме збільшенню валової продукції та прибутку від реалізації за незначного зменшення рентабельності виробництва. Зменшення ж ризиків за комплектування поросятами з більшою живою масою, зниження їх вибагливості до кормів, скорочення періоду відгодівлі та суттєве зменшення витрат на ветеринарну обробку, вакцинацію й залучення ветперсоналу сприятимуть збільшенню купівельної привабливості поросят з більшою живою масою.

Список використаних джерел:

1. Волощук В. М. Теоретичне обґрунтування і створення конкурентоспроможних технологій виробництва свинини : [монографія] / В. М. Волощук ; ІС і АПВ НААН. — Полтава : Фірма «Техсервіс», 2012. — 350 с.
2. Максименко О. О. Удосконалення технології літньо-табірного утримання племінного молодняка свиней : автореф. дис. на здобуття ступеня канд. с.-г. наук : спец. 06.02.04 «Технологія виробництва продуктів тваринництва» / О. О. Максименко. — Херсон, 2012. — 19 с.
3. Технологія виробництва свинини. Науково-метод. посіб. / Уклад. : В. С. Козирь, В. І. Халак, В. Ф. Зельдін [та ін.]. — Дніпропетровськ : ІМА-прес. — 2009. — 196 с.
4. Церенюк О. М. Модифікація імпортного генетичного матеріалу в Україні: моногр. / Церенюк О. М. — Х., 2009. — 248 с.

А. В. Ульяновченко, А. И. Трончук, М. В. Церенюк. Обеспечение интенсификации воспроизводства поголовья в свиноводстве.

Проанализирована структура реализации продукции свиноводства в ГПОХ «Гонтаровка» ИЖ НААН. Установлено, что повышение реализационной массы поросят позволит повысить рентабельность производства и, соответственно, создаст возможность для снижения реализационной цены за один центнер живой массы поросят для продажи населению, что в свою очередь позволит повысить рентабельность производства в хозяйствах населения.

Ключевые слова: экономическая эффективность, рентабельность, свиноводство, товарная продукция, диверсификация.

O. Uliyanchenko, A. Tronchuk, M. Tserenyuk. Providing of improved reproduction of pig livestock.

The structure of the implementation of pork products in SPRF "Gontarivka" is analyzed. It was found that the increase in mass of realizable pigs will improve the profitability of production and, accordingly, will make it possible to reduce the sale price for hundredweight live weight of pigs for sale to the public, which in turn will improve the profitability of production in households.

Key words: economic efficiency, profitability, pig, commercial products, diversification.